



דיווח שנתי על יישום חוק האריזות- שנת 2014 לפי סעיף 55 לחוק להסדרת הטיפול באריזות התשע"א – 2011

עיקרי הדברים:

החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א- 2011 (להלן: "החוק" או "חוק האריזות") נכנס לתוקפו בראשון למרץ, 2011.¹

להלן דגשים ואתגרים ביישום החוק:

- במסגרת יישום החוק, ניתנה הכרה ביום 1.12.2011 לחברת ת.מ.י.ר- תאגיד מחזור יצרנים בישראל בע"מ (חל"צ) לפעול כגוף מוכר האחראי לקיום חובות יצרנים ויבואנים, תקופת ההכרה היא לחמש שנים.
ב-2 לדצמבר 2013 האריך השר להגנת הסביבה, בצו², את התקופה בה רשאי המנהל להכיר רק בחברה לתועלת הציבור כגוף מוכר, בשנה אחת, עד לתאריך 31 לינואר 2015.
נכון לכתובת דוח זה, המשרד נמצא בהליכים אל מול 3 חברות אשר הגישו בקשה להכרה כגוף מוכר, ביניהן חברת ת.מ.י.ר. אשר מבקשת הכרה לתקופה נוספת.³
- נכון לסוף שנת 2014 כ-860 יצרנים ויבואנים הקשורים עם הגוף המוכר דיווחו על משקל אריזות של מוצרים ארוזים ואריזות שירות ששווקו בישראל בהיקף של 343 אלף טון. משקל האריזות בישראל מוערך בכ-800 אלף טון הווה אומר שכ-57% ממשקל האריזות המוערך אינו מדווח לגוף המוכר ולא נגבים בגינם דמי טיפול. המשרד פועל לאכוף את החוק על היצרנים והיבואנים שטרם התקשרו (ראה פירוט בעמ' 12) ונערך לבדיקת הדיווחים המתקבלים.
- נכון לסוף שנת 2014, 171 רשויות מקומיות חתומות בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר, מתוך 257 רשויות מקומיות. ברשויות שבחרו הסדר הפרדה לפח כתום נפרסה תשתית של פחים כתומים עד לסוף 2014 לכ-35% ממשקי הבית, כיום הפריסה ב-41 רשויות אילו היא של כ-58% (ראה פירוט בעמ' 9-8). נכון לתאריך כתיבת דוח זה, 222 רשויות מקומיות קשורות עם הגוף המוכר ו-35 רשויות מקומיות טרם התקשרו כנדרש בחוק. המשרד מקיים פעולות אכיפה כנגד רשויות שטרם התקשרו (ראה פירוט בעמ' 12).
- משקל האריזות שבוצע לגביו מחזור מוכר הנו כ-250 אלף טון. כמות זו מהווה מחזור של כ-31% בלבד מתוך סך משקל האריזות בישראל המוערך ב-800,000 טון. יצוין כי שיעור המחזור בפועל גבוה יותר שכן ישנם בתי עסק אשר מבצעים מחזור אריזות ישירות מול מפעל טיפול ואינם קשורים עם הגוף המוכר וכמו כן קיימות רשויות שמבצעות מחזור אריזות וטרם התקשרו עם הגוף המוכר.

¹ חוק האריזות הוחל בתחומי יהודה ושומרון בתאריך, 29.9.2014 לפי תקנון המועצות המקומיות (תיקון מס'210)(יהודה ושומרון) התשע"ה-2014

² צו להסדרת הטיפול באריזות (הארכת תקופת הכרה), התשע"ד 2013 ק"ת7316, עמ'336

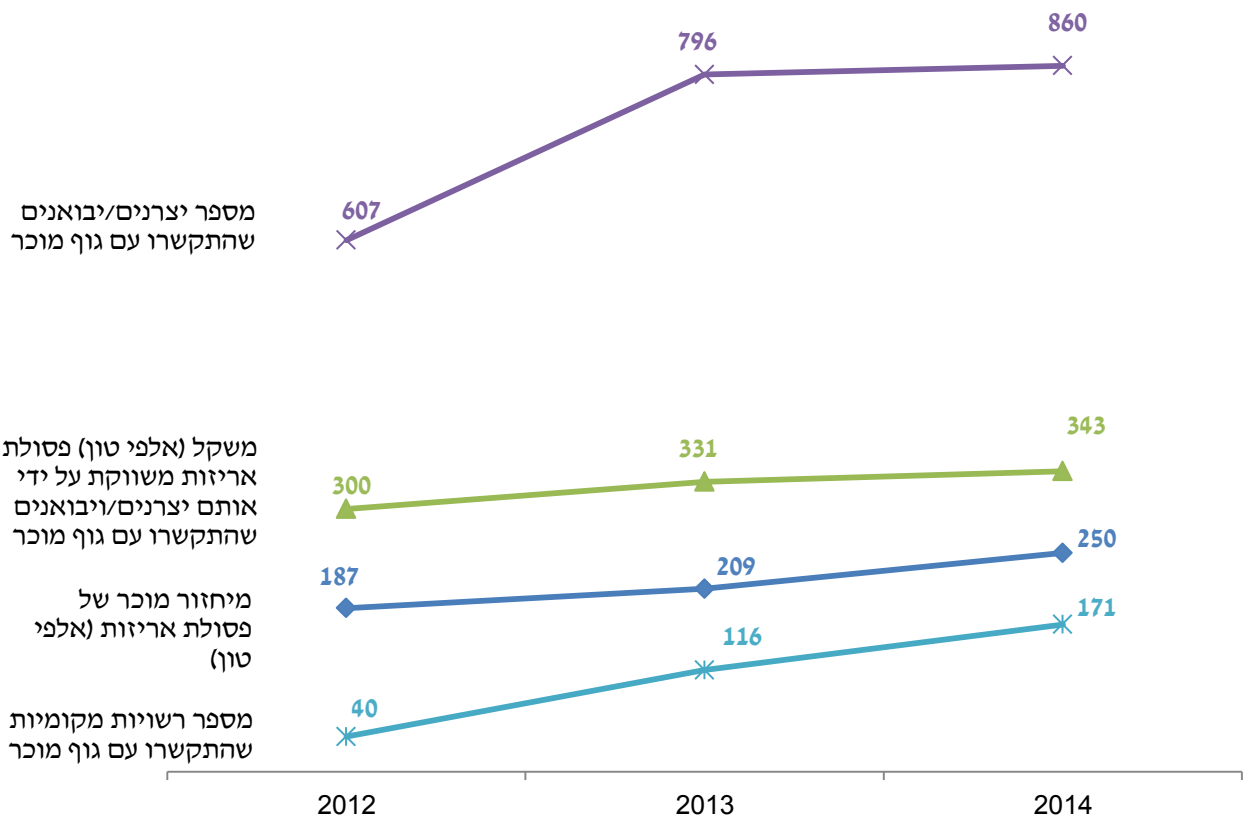
³ רשימת החברות אשר הגישו בקשות להכרה "כגוף מוכר" לפי החוק וסטטוס הטיפול בהן מעודכנת באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה.





- מספר היצרנים והיבואנים החדשים שהתקשרו עם הגוף המוכר בשנת 2014 ומשקל האריזות המשוקות שדווח על ידם לשנה זו, קטן בכ-שני שלישי ביחס לתוספת ההתקשרויות והמשקל המדווח על ידי אותם יצרנים חדשים בשנת 2013. ההערכה היא שהיצרנים שטרם התקשרו עם גוף מוכר הנם בעלי היקף אריזות משוקות קטן ולכן יישום החוק בפן זה מורכב יותר (ראה פירוט בעמ' 5).
- הגוף המוכר לא עמד ביעד המחזור לזכוכית שנקבע בחוק. פעילות הגוף המוכר בשלב זה, נעשית על פי תכנית לאיסוף זכוכית כפי שנקבעה על ידי המשרד להגנת הסביבה וזאת עד לבחינת הנושא וקביעת אופן הפעולה לתיקון יעדי הטיפול בזכוכית או קביעת דרכי פעולה אחרות (ראה פירוט בעמוד 3).

להלן ריכוז הפרמטרים הנוגעים ליישום חוק האריזות לשנים 2012-2014





עמידה ביעדי המיחזור לשנת 2014

בהתאם לדוח השנתי המבוקר ובכפוף להסתייגויות כפי שיפורטו להלן, הגוף המוכר ת.מ.י.ר. עמד ביעד המיחזור הכולל לשנת 2014, עבור היצרנים ויבואנים שהתקשרו עמו, וכן ביעדי המיחזור לפי סוג חומר⁴.

להלן טבלת עמידה ביעדי החוק של הגוף המוכר- ת.מ.י.ר.

מסך משקל האריזות המוערך בישראל	חישוב יעד המיחזור הכולל	חישוב יעדי המיחזור לסוג חומר					נתוני המשקל ב-טון	
		השבה בלתי מוכרת	זכוכית	פלסטיק	עץ	מתכת		נייר וקרטון
	247,008		619	33,426	3,398	10,085	199,480	דיווח על מיחזור
	3,215			532		2,683		דיווח על יצוא
	9,241							דיווח על השבה (עבור יעד המיחזור הכולל בלבד)
	259,464		619	33,958	3,398	12,768	199,480	סה"כ דיווח על טיפול בפסולת האריזות
	(9,678)	(2,500)	(619)	(2,782)	(220)	(3,061)	(496)	לא הוכר כמיחזור מוכר
249,786	249,786		0	31,176	3,178	9,707	198,984	מיחזור מוכר של פסולת אריזות (טון)
								משקל אריזות משווק ומדווח על ידי יצרנים ויבואנים הקשורים עם ת.מ.י.ר. (טון)
	342,486		18,335	121,195	4,974	20,129	177,853	אריזות מורכבות
	546							סה"כ משקל משווק מדווח (טון)
800,000	343,032		18,335	121,195	4,974	20,129	177,853	
								אחוז מיחזור בפועל לשנת 2014
31%	72.8%		0%	25.7%	64%	48.2%	112%	יעד מיחזור בחוק לשנת 2014
	55%		55% על פי תכנית 22%	22.5%	15%	45%	55%	

⁴ לעניין אריזות זכוכית ראו פירוט בהמשך המסמך.





● **בחינת יעדי מחזור לפי סוג חומר לשנת 2014-**

הגוף המוכר עמד ביעד מחזור כולל של 72.8% (היעד בחוק הוא 55%). יודגש כי העמידה ביעד המחזור הכולל נשען ברובו על פסולת האריזות בזרם המסחרי אשר נאספת ומטופלת עוד טרם החלת חוק האריזות.

- א. המנהל רשאי להכיר במשקל פסולת אריזות שיוצאה כפסולת אריזות שבוצע לגביה מיחזור מוכר עד לשיעור של 20% מיעדי המיחזור לפי סוג חומר, לכל סוג חומר. בדיווח לשנת 2014 דווח על ייצוא אריזות מתכת בהיקף של 2,683 טון. יצוא משקל זה לא הוכר כמחזור מוכר מאחר שהאתר בו אוחסנה המתכת טרם יצואה אינו מורשה על פי כל דין.
- ב. על פי החוק, ביצע יצרן או יבואן השבה מוכרת של פסולת אריזות, יראו את שיעור פסולת האריזות שלגביו ביצע השבה כאמור כאילו בוצע לגביו מיחזור מוכר לעניין יעד המיחזור הכולל, וזאת עד לשיעור של 10% מסך משקל האריזות החד פעמיות של כלל המוצרים שמכר היצרן או היבואן באותה שנה. בשנת 2014 בוצעה השבה מוכרת ל-RDF של 6,741 טון אריזות נייר ופלסטיק שנאספו מבתי עסק. כמו כן, 2,500 טון שאריות מיון מהפח הכתום ומהפח היבש (הירוק) לא הוכרו כמחזור מוכר מאחר שהושבו באתר שעל פי רישיון העסק ותנאיו אינו מורשה לביצוע פעילות זו.
- ג. לא נלקחו לצורך חישוב יעדי המיחזור 4,495 טון פסולת אריזות שמוינו או טופלו בתחנות מעבר ואתרי קצה שאינם רשאים לטפל בפסולת מעורבת או שאינם מורשים על פי כל דין.
- ד. פלסטיק - מחזור אריזות פלסטיק כולל, בין היתר, אריזות מכלי משקה גדולים הנאספות ברשויות מקומיות במחזוריות. נכון למוד כתיבת דוח זה, המשרד עורך שימוע ציבורי לעניין הכללת הבקבוקים הגדולים בחוק האריזות.
- ה. נייר/קרטון- אחוז המחזור הגבוה לסוג חומר זה מושג מאחר שגוף מוכר המתקשר עם רשות מקומית ובתי עסק מחויב לאיסוף כלל פסולת האריזות שנמצאת בתחומם ללא קשר לכמות היצרנים והיבואנים הקשורים עמו. עוד יצוין כי מערך רחב לאיסוף ופינוי נייר/קרטון הן מרשויות והן מבתי עסקהיה קיים עוד טרם כניסת חוק האריזות לתוקף.
- ו. זכוכית- חוק האריזות בישראל נשען על חוקי אריזות באירופה, במיוחד על בלגיה. עם תחילת יישומו של החוק בישראל נמצא כי כמות אריזות הזכוכית הינה קטנה ואינה מאפשרת איסוף יעיל של אריזות אלו בשל מיעוט צריכה של משקאות במכלי משקה מזכוכית בהשוואה לאירופה (יין, בירה); בנוסף, מכלי המשקה מזכוכית אינם מוגדרים אריזה שכן חל עליהם חוק הפיקדון. יחד עם זאת, ישנה חשיבות סביבתית רבה בהפרדת אריזות זכוכית מזרמי הפסולת האחרים שכן אי הפרדתה מזרמים אחרים יוצרת "זיהום" בתוצרי המיחזור במיוחד בזרם הפריק ביולוגית. איסוף זכוכית בזרם נפרד ייעודי חשוב כאמור לצורך שמירה על איכות שאר הזרמים וכן על מנת לאפשר את מחזור של הזכוכית שניתנת למחזור שוב ושוב. איסוף הזכוכית בזרם נפרד מצריך הצבת מכלי אצירה ייעודיים הבטוחים לשימוש הציבור ועלותם גבוהה ממכלי אצירה לזרמים אחרים. לפיכך, הורה המנהל לגוף המוכר לפעול בנושא האריזות מזכוכית באמצעות הצבת מכלי אצירה ייעודיים לזכוכית (מכלי אצירה סגולים) לפי תכנית פריסה ארצית שאושרה על ידו. התכנית כוללת לוחות זמנים ויעדים כמותיים לאיסוף פסולת אריזות זכוכית. לשנת 2014 נקבע יעד מיחזור של 22% ופריסה של 2000 מכלי אצירה סגולים לאיסוף זכוכית בערים. בשנת 2014 הגוף המוכר פרס מיכלי אצירה מעבר לכמות שנקבעה אולם כמות הזכוכית שנאספה הייתה קטנה מן הכמות הנדרשת ליעד המיחזור שנקבע בתכנית. נמצא כי הציבור משליך כמויות גדולות של מכלי משקה מזכוכית הנמצאים תחת חוק הפיקדון ומורגים מחוק האריזות למכלים לאיסוף אריזות זכוכית. הנושא נבחן ברציפות, ויערכו ההתאמות הנדרשות לרבות בחינת הצורך בתיקוני חקיקה.



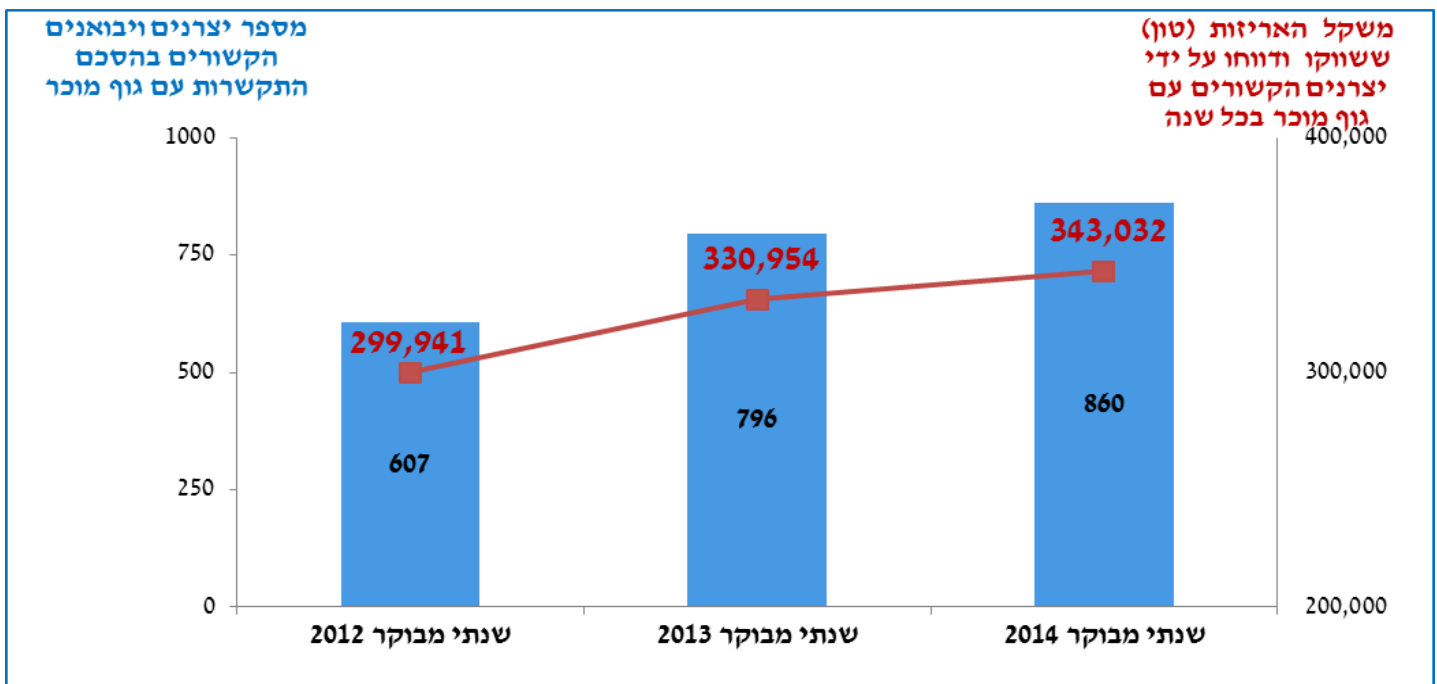


תמצית נתונים – אריזות ופסולת אריזות

להלן תמצית נתונים בהתבסס, בין היתר, על הדיווחים השנתיים המבוקרים של הגוף המוכר ת.מ.י.ר למנהל האריזות במשרד להגנת הסביבה.

יצרנים ויבואנים- היקף התקשרויות ומשקל אריזות ששווקו מדווח:

משקל האריזות ששווקו בישראל לשנת 2014 על ידי יצרנים ויבואנים הקשורים עם גוף מוכר- 343 אלף טון



להלן פירוט מספר היצרנים שהתקשרו ומשקל פסולת האריזות שדווח על ידם במהלך שנת 2014 לעומת השנה הקודמת:

שנת פעילות	תוספת שנתי נטו של יצרנים שחתמו על הסכם התקשרות עם הגוף המוכר	תוספת למשקל האריזות השנתית המשווקת והמדווחת ע"י היצרנים שהצטרפו באותה שנה באלפי טון
2011	185	172
2012	422	128
2013	189	31
2014	64	12

בשנת 2014, התוספת השנתית של התקשרויות חדשות של יצרנים ויבואנים עם גוף מוכר ושל משקל האריזות המדווח על ידם אינה משמעותית.

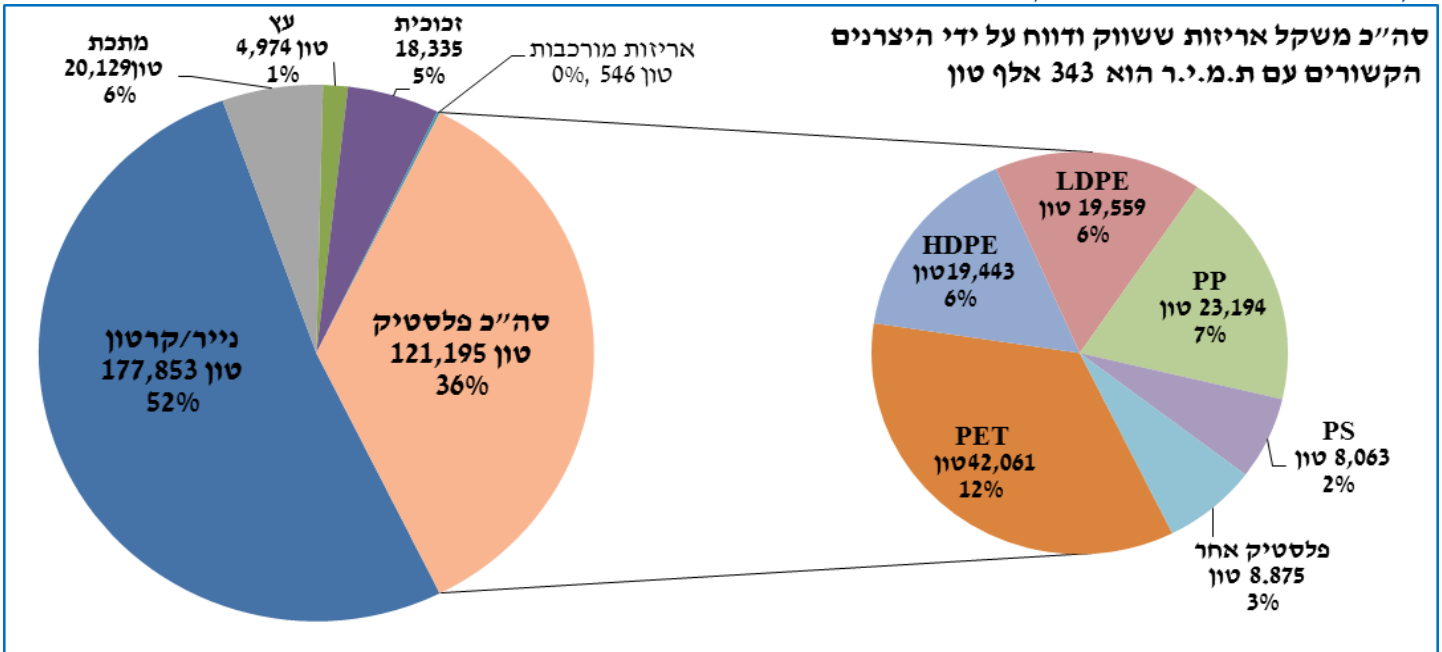
מאחר שעל פי נתוני המשרד, רק 43% משוק האריזות המוערך בישראל מממן את הטיפול בפסולת, נדרש להגביר את פעולות האכיפה נגד היצרנים שטרם התקשרו עם גוף מוכר ("רוכבים חופשיים") ומאידך לפקח על שלמות הנתונים המדווחים כאריזות משווקות.



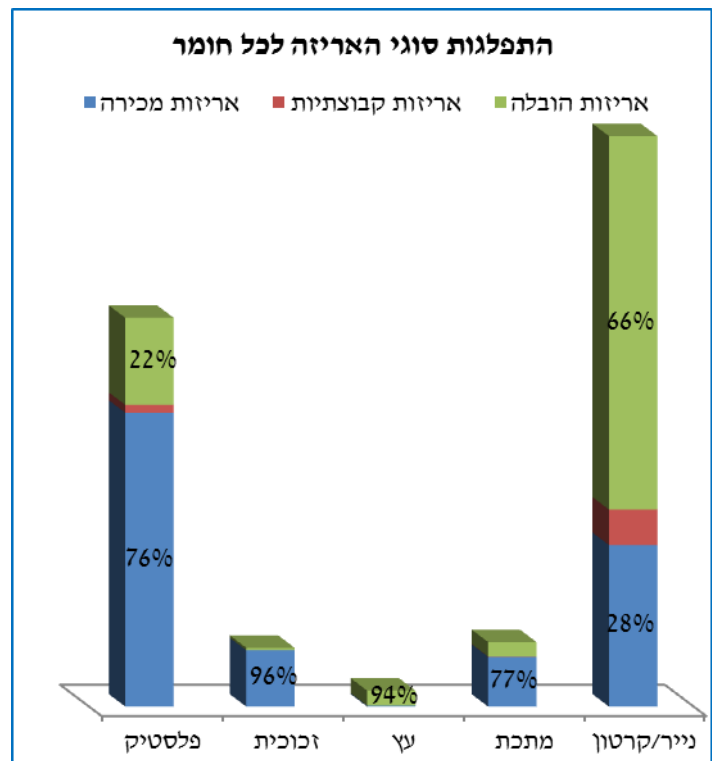
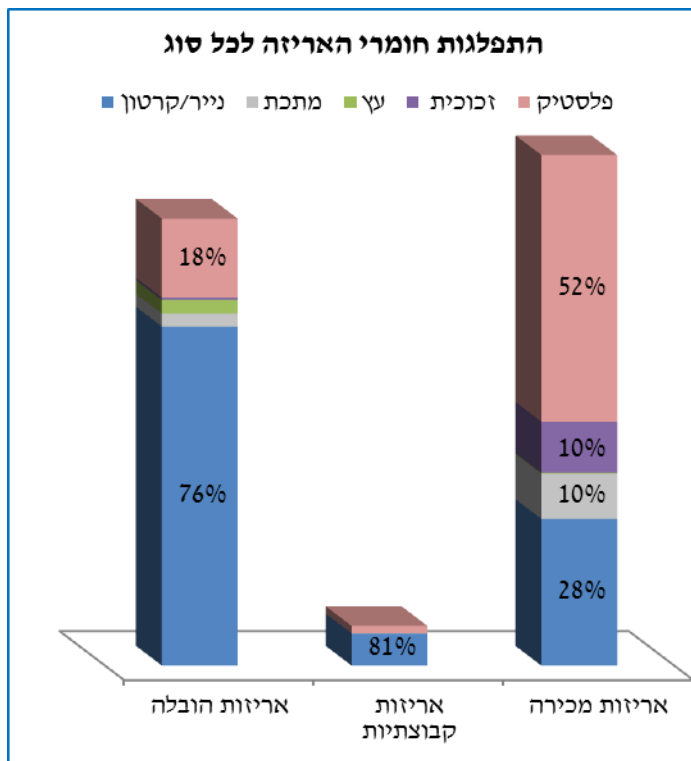


גרף התפלגות האריזות ששווקו לפי חומרים:

סה"כ משקל אריזות ששווקו ודווח על ידי היצרנים הקשורים עם ת.מ.י.ר הוא 343 אלף טון



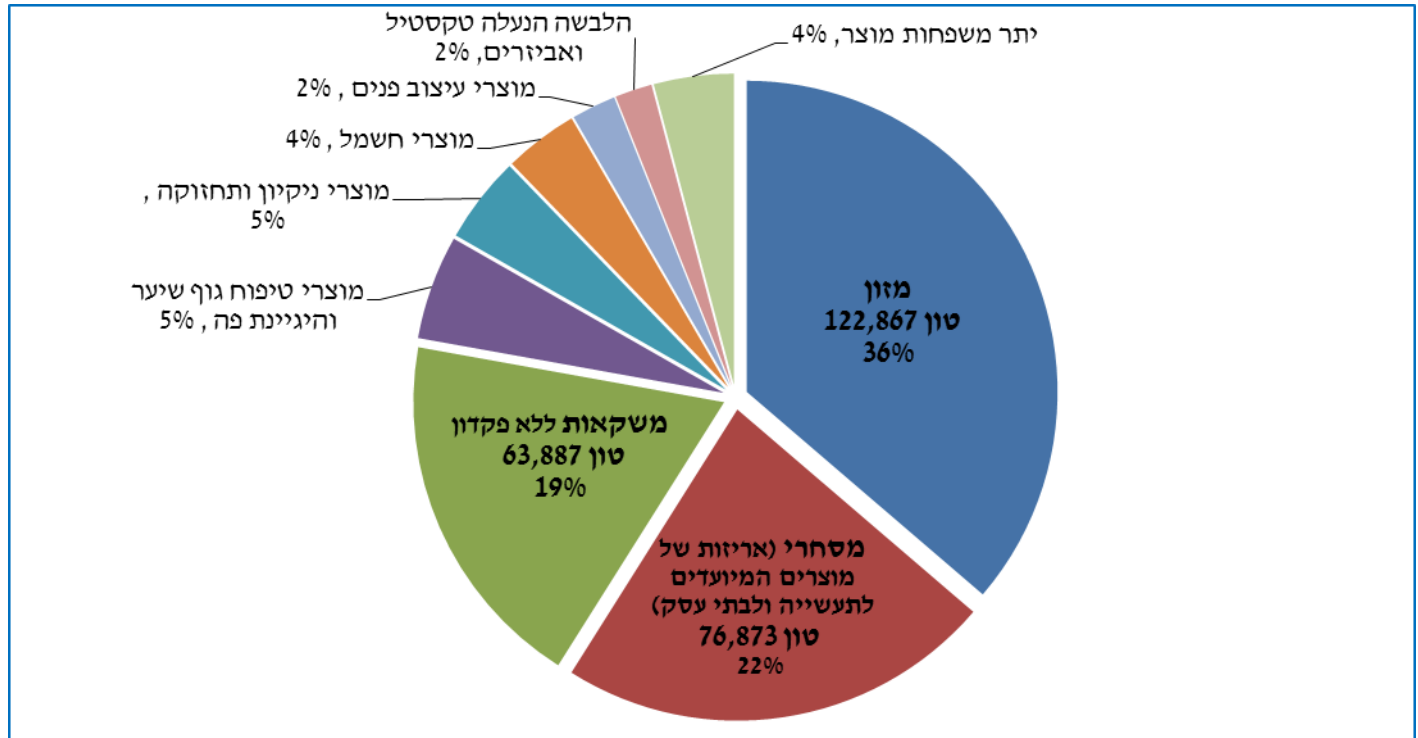
בשנת 2014 אריזות נייר וקרטון היוו כ-52% מסך כמות האריזות המדווחות. אריזות פלסטיק היוו כ-36% מסך הכמות המדווחת כאשר אריזות PET (שברובן הן בקבוקי פלסטיק 1.5 ליטר) מהוות כ-35% מכמות אריזות הפלסטיק המדווחות. סך משקל האריזות המדווח על ידי היצרנים והיבואנים הקשורים עם הגוף המוכר מהווה כ-43% ממשקל האריזות המוערך בישראל.





מתוך 343 אלף טון אריזות ששווקו על ידי היצרנים הקשורים עם ת.מ.י.ר 51% הן אריזות מכירה, 45% הן אריזות הובלה ורק 4% מהאריזות דווחו כאריזות קבוצתיות.
על פי הגרפים שהוצגו לעיל, כל אריזות העץ הן אריזות הובלה ורוב אריזות הזכוכית הן אריזות מכירה. רוב אריזות ההובלה והאריזות הקבוצתיות הן מסוג חומר נייר/קרטון.

גרף התפלגות האריזות ששווקו לפי משפחות מוצר:



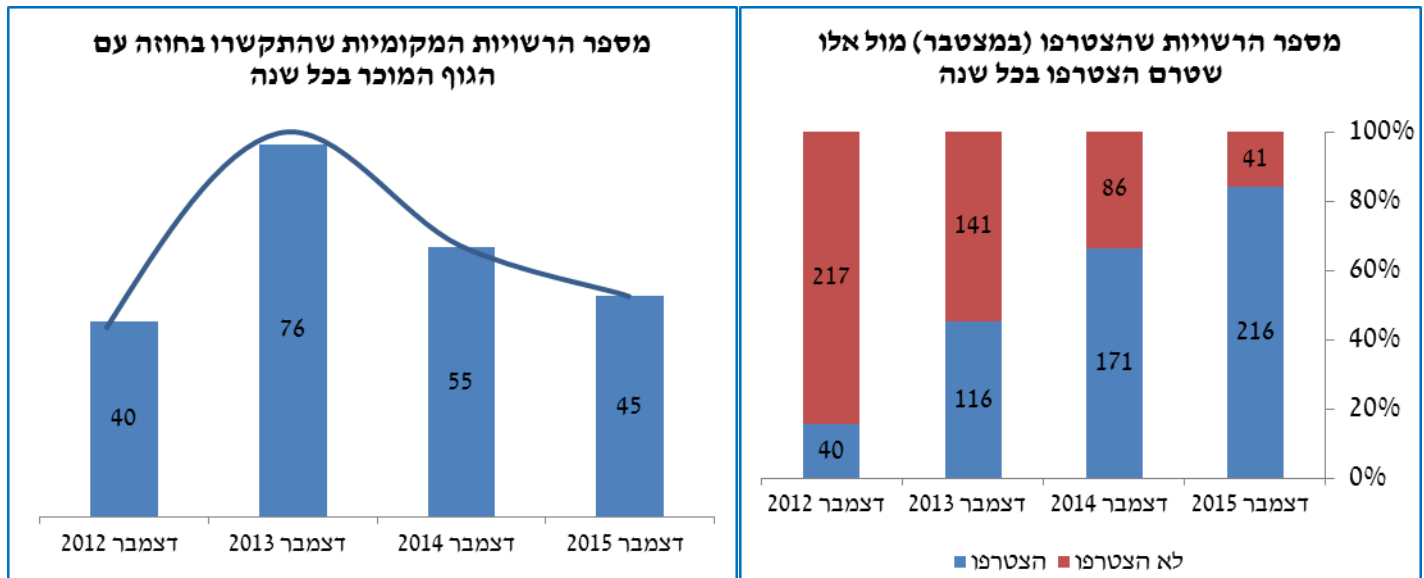
עיקר האריזות ששווקו ודווחו על ידי היצרנים והיבואנים החתומים עם הגוף המוכר הנו מתחום המזון, המשקאות והמסחרי וכולל בעיקר פסולת אריזות מנייר/קרטון ופלסטיק.





אחראים לפינוי פסולת (רשויות מקומיות):

עד דצמבר 2014 התקשרו בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר 171 רשויות מקומיות מתוך 257 רשויות. נכון למועד כתיבת דוח זה כ-222 רשויות חתומות בהסכם התקשרות עם הגוף המוכר, עיקר הרשויות שטרם חתמו הן בדרוג סוציו- אקונומי נמוך (1-4).



הסדרי ההפרדה שנקבעו ב-171 רשויות שחתמו עד סוף 2014 עם הגוף המוכר נחלקות להלן: 41 רשויות קבעו הסדר הפרדה לפח כתום ובהן מתגוררים כ-3 מיליון תושבים; 107 מועצות אזוריות ומועצות מקומיות קבעו הסדר הפרדה לזרמים ייעודיים. ברשויות אילו מתגוררים כ-1.1 מיליון תושבים; 21 רשויות, בהן מתגוררים כ-1.1 מיליון תושבים, מפרידות פסולת פריקה ביולוגית (פח חום) ו-2 מועצות אזוריות מפרידות פסולת לשלושה זרמים. מכלי אצירה כתומים עבור פסולת האריזות נפרסים ברשויות מקומיות, אשר בחרו ליישם בשטחן הסדר זה, באופן הדרגתי. צוין כי 3 רשויות הקשורות עם הגוף המוכר, טרם מיישמות את הסדר ההפרדה בפועל בשטחן. תכנית העבודה של המשרד להגנת הסביבה מתייחסת, בין היתר, לבדיקת יישום ההתקשרויות וההסדרים באחראים לפינוי פסולת לרבות אכיפה בהתאם. להלן פירוט מספר מיכלי האצירה הכתומים שהוצבו בבתי ומספר משקי הבית אותם הם משרתים:

שנה	סה"כ משקי בית	סה"כ מיכלי אצירה כתומים-באלפים (במונחי פח 360 ליטר)
דצמבר 2013	97 אלף	11
דצמבר 2014	398 אלף	44
דצמבר 2015	681 אלף	74





להלן מידע על הרשויות המקומיות שטרם התקשרו עם הגוף המוכר בחלוקה לפי קוד למ"ס:

הערות	סה"כ	קוד למ"ס 9-10	קוד למ"ס 7-8	קוד למ"ס 5-6	קוד למ"ס 1-4		
ראה עמ' 12	82	3	12	21	46	טרם התקשרו עד 12/2014	רשויות עד 50 אלף תושבים
	(50)		(11)	(17)	(20)	התקשרו במהלך 2015-4/2016	
	32	3	1	4	26	טרם התקשרו נכון למועד פרסום דוח זה	
עיריית לוד התקשרה בהסכם עם גוף מוכר בתחילת שנת 2016. נצרת ובני ברק- טרם התקשרו.	3				3	טרם התקשרו עד 12/2014	רשויות מ 50-200 אלף תושבים
	(1)				(1)	התקשרו במהלך 2015-4/2016	
	2				2	טרם התקשרו נכון למועד פרסום דוח זה	
עיריית ירושלים טרם התקשרה עם גוף מוכר- נמצאת בהליך אכיפה.	1				1		רשויות מעל 200 אלף תושבים





איסוף ומיון:

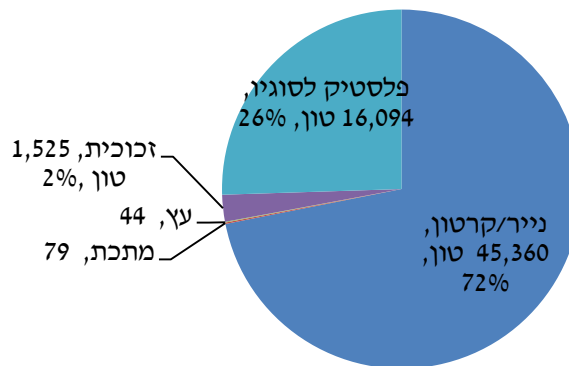
בשנת 2014 נאספו 266 אלפי טון פסולת אריזות: 198 אלפי טון פסולת אריזות נאספו מבתי עסק, 63 אלפי טון נאספו ממרכזי מיחזור ומרשויות שקבעו בתחומן הסדר הפרדה לזרמים ייעודיים, 5 אלפי טון פסולת אריזות נאספה מהפחים הכתומים ברשויות אשר חתמו על הסדר הפרדה לאריזות.

רוב הפלסטיק הנו PET שנאסף מהמחזוריות.

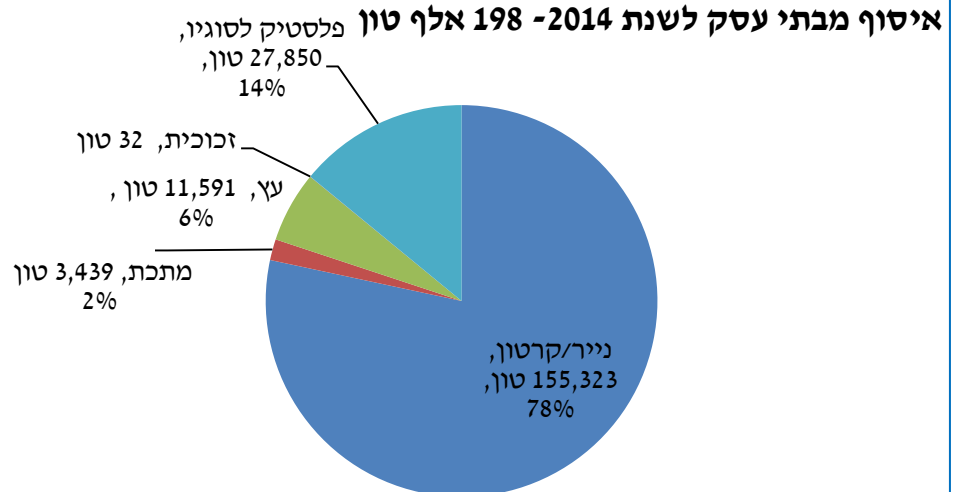
חלק מהקרטון הנאסף בקרטוניות שהציבה הרשות בתחומה, משרת את אזורי העסקים והמסחר במקטע הפנים עירוני.

הזכוכית נאספת בפחים ייעודיים לזכוכית (פח סגול) שאותם הציב הגוף המוכר ברשויות בהתאם לתכנית פריסה.

איסוף פסולת אריזות מזרמים ייעודיים ומרכזי מיחזור ברשויות המקומיות לשנת 2014 - 63 אלף טון

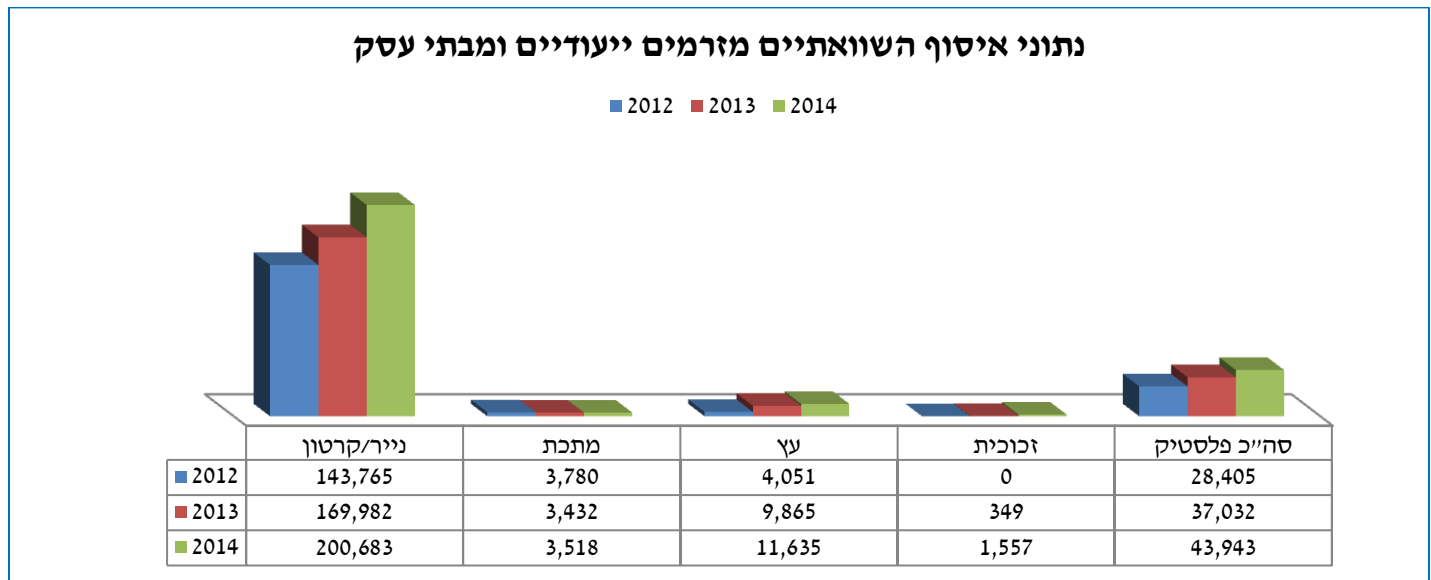


איסוף מבתי עסק לשנת 2014 - 198 אלף טון



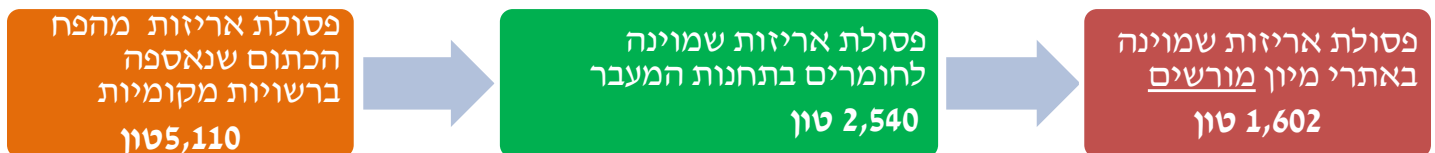


להלן נתונים השוואתיים של פסולת אריזות שנאספה מזרמים ייעודיים ברשויות ומבתי עסק:



פסולת אריזות בזרם הביתי- פחים כתומים

פסולת אריזות שנאספת מהפח הכתום מועברת למיון בתחנות מעבר- המיון שהוכר לשנת 2014 הנו בשיעור של 31% מהמשקל שנאסף.



משקל פסולת האריזות הנאספת מרשויות מקומיות שבחרו הסדר הפרדה במקור לאריזות נמצא במגמת עלייה. בשנת 2014 נאספו כ- 5 אלפי טון אריזות מהפחים הכתומים, ובשנת 2015 (על פי נתונים חציוניים בלתי מבוקרים של הגוף המוכר)- נאספו מהפחים הכתומים כ- 11.5 אלפי טון.

פחים ירוקים בהסדר הפרדה רטוב-יבש

רשויות אשר התקשרו בהסכם עם הגוף המוכר ובחרו ליישם בשטחן הסדר הפרדה לשני זרמים (פח חום לפריק ביולוגי ופח ירוק למרכיבים יבשים)- נדרשות להעביר למיון בתחנות מעבר את הפח ה"יבש" (הירוק) לצורך חילוץ חומרים. בשנת 2014, מתוך 90 אלפי טון פסולת "יבשה" חולצו בתחנות המעבר 12% חומרי אריזות (כ- 11 אלפי טון). יצוין כי פסולת מהזרם הביתי, הן פסולת אריזות שנאספה מהפח הכתום והן פסולת "יבשה" שנאספה מהפח הירוק, נדרשת להתמיין בתחנות מעבר לפסולת מעורבת. מיון שבוצע בתחנות מעבר לפסולת יבשה לא הוכר לצורך עמידה ביעדי החוק.





תמצית פעולות אכיפה לשנת 2014

יצרנים ויבואנים

בשנת 2014 התחילו הליכי אכיפה נגד 80 יצרנים ויבואנים שטרם התקשרו עם גוף מוכר. 17 יצרנים ויבואנים התקשרו עם הגוף המוכר בעקבות הליכים אילו. 39 יצרנים ויבואנים הודיעו כי הם אינם "יצרן" או "יבואן" כהגדרתם בחוק או הודיעו כי הנם יצרנים /יבואנים בעלי משקל אריזות מזערי. בשנת 2014, 24 חברות קבלו הודעה על כוונת חיוב במסגרת כל הליכי האכיפה המנוהלים עד כה, ומתוכם הוטלו על 8 חברות עיצומים כספיים בסך 126,488 ₪ כל אחד, לאחר הפחתה של סכום העיצום ב-20% בהתאם לתקנה 2(א)1 לתקנות להסדרת הטיפול באריזות (הפחתה של סכום עיצום כספי ופריסת תשלומים), תשע"א-2011, בגין הפרה ראשונה. מול 16 חברות הליכי האכיפה עדיין פתוחים. פרטים בדבר הטלת העיצום הכספי מפורסם באתר המשרד להגנת הסביבה.

רשויות מקומיות

בשנת 2014 לא נעשו פעולות אכיפה מול אחראים לפינוי פסולת. פעולות אכיפה נגד רשויות מקומיות שטרם התקשרו עם גוף מוכר, יתבצעו בכפוף לתכנית אכיפה שנקבעה. התכנית מתבססת על פוטנציאל הזיהום הסביבתי מפסולת אריזות הנובע מהמדד הכלכלי-חברתי של כל רשות ו/או מגודלה. בשנת 2015 נשלחו הודעות על כוונת חיוב ל- 17 רשויות שטרם התקשרו עם גוף מוכר בסך כחצי מיליון ₪ כל אחת. נכון לתאריך כתיבת דוח זה, 12 רשויות תיקנו את ההפרה ובוטל נגדן הליך האכיפה. עם חתימת תיקון צו המועצות המקומיות באזור יהודה ושומרון החל מיום 29.9.14 חל החוק להסדרת הטיפול באריזות, התשע"א – 2011, גם בתחומי ההתיישבות הישראלית באזור זה, בכך מוטלות חובות החוק גם על האחראים לפינוי פסולת, היצרנים, היבואנים והתושבים באזור יהודה ושומרון. אי לכך, בשנת 2015 בוצע יום עיון בנושא יישום חוק האריזות בהתיישבות הישראלית באיו"ש בדומה למפגשים שנערכו עבור כל מחוז ומחוז עם כניסת החוק לתוקף.

